

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Руслан КОНОНЕНКО

" ____ " _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

Годівлі тварин та технології кормів ім.

П.Д. Пшеничного

Протокол № ____ від " ____ " _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Михайло СИЧОВ

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

_____ Лихач Анна Василівна

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЖИВЛЕННЯ ТВАРИН І ЯКІСТЬ КОРМІВ

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність Н2 Тваринництво

Освітня програма Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Факультет Тваринництва та водних біоресурсів

Розробник: Баланчук І.М. кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Вивчення даної нормативної дисципліни передбачає набуття студентами теоретичних знань і практичних навичок щодо основ живлення сільськогосподарських тварин з метою одержання максимальної продуктивності при збереженні здоров'я та отриманні якісної продукції, оцінювання якості та поживної цінності кормів, а також забезпечення якості та безпечності кормової сировини відповідно до сучасних технологій у тваринництві.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Другого (магістерського) ОП
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н2 Тваринництво
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Факультет/ІНІ	Тваринництва та водних біоресурсів

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів ECTS	5
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	6 год.
Лабораторні роботи	30 год.	6 год.

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Практичні, семінарські заняття	-	-
Самостійна робота	105 год.	138 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	-
Форма контролю	Екзамен	Екзамен

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Метою дисципліни є формування у студентів фахової компетентності із живлення тварин, перетравлення поживних речовин та їх засвоєння в організмі, сучасних технологій виробництва кормів та кормових добавок для тварин, способів підготовки для згодовування тваринам різних видів і статево-вікових груп та систем використання кормів, оцінки їх якості та годівлі тварин.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Живлення тварин і якість кормів» (за їх наявності)

Набуття компетентностей

ЗК1 — Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4 — Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації, отриманої з різних джерел.

СК1 — Здатність аналізувати та контролювати безпечність та якість кормів і кормових засобів та живлення тварин.

СК2 — Здатність розробляти, організовувати та здійснювати заходи з підвищення продуктивності тварин, контролю безпечності та якості продуктів їх переробки й ефективності її виробництва.

СК9 — Здатність застосовувати сучасні методи та інструменти для дослідження технологій виробництва та переробки продукції тваринництва, а також забезпечення якості продукції.

Програмні результати навчання

ПРН1 — Оцінювати та забезпечувати якість та безпечність технологій виробництва продукції тваринництва, кормів та кормових засобів, рівнів живлення тварин та продукції тваринного походження.

ПРН2 — Розробляти, впроваджувати й модернізувати ефективні технології і процеси у сфері виробництва і переробки продукції тваринництва.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Живлення тварин												
Тема 1. Загальні принципи перетравлювання поживних речовин та їх значення.	2	4	-	-	25	31	1	1	-	-	20	22
Тема 2. Живлення моногастричних тварин.	2	5	-	-	15	22	1	1	-	-	20	22
Тема 3. Живлення жуйних тварин.	2	5	-	-	15	22	1	1	-	-	20	22
Разом за модулем 1	6	14	0	0	55	75	3	3	0	0	60	66
Модуль 2. Корми і кормові добавки в годівлі тварин												
Тема 1. Грубі корми.	2	3	-	-	12	17	0.5	0.5	-	-	18	19
Тема 2. Силосовані корми.	2	2	-	-	12	16	0.5	0.5	-	-	20	21
Тема 3. Зернові корми. Залишки переробки рослинної сировини.	2	8	-	-	13	23	1	1	-	-	20	22
Тема 4. Корми тваринного походження. Кормові добавки.	3	3	-	-	13	19	1	1	-	-	20	22
Разом за модулем 2	9	16	0	0	50	75	3	3	0	0	78	84
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	30	0	0	105	150	6	6	0	0	138	150

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Загальні принципи перетравлювання поживних речовин та їх значення.	2
2	Тема 2. Живлення моногастричних тварин.	2
3	Тема 3. Живлення жуйних тварин.	2
4	Тема 4. Грубі корми.	2
5	Тема 5. Силосовані корми.	2
6	Тема 6. Зернові корми. Залишки переробки рослинної сировини.	2
7	Тема 7. Корми тваринного походження. Кормові добавки.	3

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Всього годин		15

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Техніка безпеки при роботі в лабораторії. Правила роботи в лабораторії. Хімічний склад кормів.	4
2	Особливості формування потреби в поживних речовин у моногастричних тварин.	3
3	Перетравлення та всмоктування поживних речовин у моногастричних тварин.	2
4	Особливості формування потреби в поживних речовин у жуйних.	3
5	Перетравлення та всмоктування поживних речовин у жуйних тварин.	2
6	Оцінка якості зелених кормів.	1
7	Оцінка якості сіна та соломи.	2
8	Оцінка якості силосу та сінажу.	2
9	Оцінка якості зернових кормів.	4
10	Способи підготовки зернових кормів до згодовування.	2
11	Оцінка якості відходів борошномельного та олійного виробництв.	1
12	Оцінка якості відходів цукрового, крохмального та спиртового виробництв.	1
13	Оцінка якості кормів тваринного походження.	1
14	Оцінка якості сировини для виробництва комбікормів і преміксів. Планування потреби та складання балансу кормів.	2
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінка енергетичної поживності кормів в різних системах.	25
2	Оцінка протеїнової поживності кормів в різних системах.	30
3	Консервуючі добавки та інокулянти для силосування кормів.	24
4	Спеціальні добавки (смакові, ароматичні, підкислювачі та ферменти).	26
Всього годин		105

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування
- тестування
- модульні тести
- захист лабораторних робіт
- екзамен

Методи навчання:

- словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація)
- практичні (рішення задач, ділові ігри)
- практичні (рішення задач, ділові ігри)
- частково-пошуковий та дослідницький методи

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Живлення тварин		
Лабораторна робота. Техніка безпеки при роботі в лабораторії. Правила роботи в лабораторії. Хімічний склад кормів.	ПРН 1, ПРН 2. Модуль спрямований на формування у студентів системних знань та практичних навичок щодо забезпечення оптимального живлення тварин і контролю якості кормів. Студенти здобудуть уявлення про хімічний склад кормів, особливості формування потреби в поживних речовинах у моногастричних та жуйних тварин, а також навички оцінки поживності кормів та їх перетравлюваності.	6
Лабораторна робота. Особливості формування потреби в поживних речовинах у моногастричних тварин.		11

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Лабораторна робота. Перетравлення та всмоктування поживних речовин у моногастричних тварин.		11
Лабораторна робота. Особливості формування потреби в поживних речовинах у жуйних.		6
Лабораторна робота. Перетравлення та всмоктування поживних речовин у жуйних тваринах.		11
Самостійна робота. Оцінка енергетичної поживності кормів в різних системах.		13
Самостійна робота. Оцінка протеїнової поживності кормів в різних системах.		12
Модульна контрольна. Модульна контрольна робота		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Корми і кормові добавки в годівлі тварин		
Лабораторна робота. Оцінка якості зелених кормів.	ПРН 1, ПРН 2. Модуль орієнтований на ознайомлення студентів з сучасними методами оцінки якості кормів та використання кормових добавок. Студенти навчаться визначати якість зелених кормів, сіна, силосу, зернових та кормів тваринного походження, а також освоють технології підготовки кормів до згодовування. Значна увага приділяється практичним навичкам планування потреби у кормах та використання кормових добавок для підвищення їх якості та ефективності годівлі.	6
Лабораторна робота. Оцінка якості сіна та соломи.		6
Лабораторна робота. Оцінка якості силосу та сінажу.		7

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Лабораторна робота. Оцінка якості зернових кормів.		6
Лабораторна робота. Способи підготовки зернових кормів до згодовування.		5
Лабораторна робота. Оцінка якості відходів борошномельного та олійного виробництв.		5
Лабораторна робота. Оцінка якості відходів цукрового, крохмального та спиртового виробництв.		5
Лабораторна робота. Оцінка якості кормів тваринного походження.		6
Лабораторна робота. Оцінка сировини для виробництва комбикормів і преміксів. Планування потреби та складання балансу кормів.		6
Самостійна робота. Консервуючі добавки та інокулянти для силосування кормів.		9
Самостійна робота. Спеціальні добавки (смакові, ароматичні, підкислювачі та ферменти).		9
Модульна контрольна. Модульна контрольна робота		30
Всього за модулем 2		100
Участь в студентських конференціях. Підготування до друку тез.		+5-10 балів до навчальної роботи

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. :	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (хвороба, чи інша документально підтверджена поважна причина) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету). Пропущенні заняття повинні бути відпрацьованими до написання модульних робіт.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1316>);

-- підручники, навчальні посібники, практикуми;

-- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

Рекомендовані джерела інформації

1. Ібатуллін І. І., Мельничук Д. О., Богданов Г. О. та ін. Годівля сільськогосподарських тварин. Підручник. Вінниця: Нова Книга, 2007. 616 с.
2. Дурст Л., Віттман М. Годівля сільськогосподарських тварин: Навч. посібник. Пер. з нім. / За ред. І.І. Ібатулліна та Г. Штрюбеля. К.: Фенікс, 2006. 384 с.
3. Нові консерванти і технології кормів М. Ф.Кулик, В. Ф.Петриченко, Т. В.Засуха та ін. Вінниця: ПП “Видавництво “Тезис”, 2004. 320 с.
4. Мазуркевич А.Й., Карповський В.І., Трокоз В.О., Кладницька Л.В., Журенко О.В., Криворучко Д.І., та інші Фізіологія сільськогосподарських тварин. Підручник. К.: видавничий центр НУБіП України. 2020. 456 с.
5. Годівля сільськогосподарських тварин/ Г.В Проваторов, В.О Проваторова Суми: Університетська Книга, 2022. 575 с.